

2. faj. SALAMANDRA ATRA Laur.

Fekete Salamandra.

Ismertető jelei: Hossza 10—15 $\frac{c}{m}$. Farka hengeres, felét teszi az egész test hosszának. Fülmirigyei nagyok. Hátán apró, oldalain nagy szemölcsök. Hasa sima. Feje gömbölyű. Orra tompa.

Leírás: Állai egyenlő hosszúságúak. Dereka nyult, hengeres. A hátulsó végtagok negyedik ujja a leghosszabb, valamennyi szabad, karomtalan. Farka vastag, hengeres, vékonyodó és tompahegyű.

Mind a két nem szín szerint egyezik.

Egyformán fekete színű.

Eleveneket szül és szülöttjeit a vízbe rakja.

Tartózkodás: Középnagyságú hegyek árnyékos helyei, rothadó fatörzsekben, moh és lehullott falomb alatt.

A muzeumi gyűjteményben 2 darab van, mely állítólag magyarországi, de a lelhely nincsen pontosan jelezve,

Élelme: Rovarok, rovarlárvák, pókok, csigák és giliszták.

(Folyt. köv.)

*Rovartan. Entomologia.**Coleoptera.*

COLEOPTERA NOVA, UJ TÉHELYRÖPŰEK,

a JOANNE FRIVALDSZKY descripta.

leirta FRIVALDSZKY JÁNOS.

1. **AGAPANTHIA COERULEIPENNIS.**

Nigra, nigro-cinereo-pubescens, elytris atro-coeruleis; capite pronotoque dense punctatis, hoc ochraceo-trivittato et in lateribus tuberculo instructo; elytris subrudé rugoso-punctatis et nigro-pilosis; antennarum articulo primo et secundo nigris, reliquis rufis, apice nigris.

Long: 11 $\frac{m}{m}$.

Agapanth. pilicorni Fabr. colore similis; sed brevior et latior, pronoto densius et subtilius punctato, ochraceo-trivittato tuberculoque utrinque instructo, elytris fortius rugoso-punctatis et antennarum structura diversa. — Caput nigrum, dense punctatum, nigro-villosum, fronte modice convexa, vertice linea ochracea notata; antennis maris corpore paulo longioribus, feminae brevioribus, articulo primo et secundo nigris, illo dense punctato et nigro-villoso, tertio quarto una tertia parte longiore, utrisque rufis et apice nigris, reliquis usque ad medium rufis, hinc vero nigris. Pronotum breve,

antice posticeque aequaliter angustatum, basi modice transverse constrictum, lateribus medio rotundatis et tuberculo instructis; superficie parum convexa, dense, subtiliter punctata, parce nigro-pilosa, vittisque tribus ochraceis ornata. Scutello rotundato, ochraceo-tomentoso. Elytris atro-coeruleis, pronoto latioribus et plus quam triplo longioribus, humeris modice productis et elevatis, infra hos lateribus parallelis, apice conjunctim rotundo; superficie planatim convexa, intra humeros parum longitudinaliter impressa, subrude rugoso-punctata, punctatura versus apicem sensim subtiliore. Subtus nigra, nigro-cinereo-pubescens, pectore subtiliter rugoso-punctato, abdomine et pedibus transverse aciculatis. Tarsorum articulis basi cano-, apice vero nigro-pubescentibus.

In Asia minore inventa.

Szinezetére nézve az *Agap. pilicornis*-hoz hasonló; de rövidebb és szélesebb, előháta sűrűbben és gyöngébben pontozott, három szennysárga sávval s mindkét felén dudorkával jelölt, röptyüi erősebben redösen-pontozottak és csápjainak idoma különböző. — A fej fekete, sűrűn pontozott, bolyhos fekete szőrökkel fedett, homloka kevésbé domborodott s fejtetőjén szennysárga vonal van; a hím csápjai a testnél kissé hosszabbak, a nőstényei rövidebbek, első s második izülekök fekete, az előbbi sűrűn pontozott és bolyhos fekete szőrű, a harmadik a negyediknél egy harmadával hosszabb és mindkettő rótszinű, de végeik feketék, a következők is közepükig rótszinűek s innét fogva feketék. Előháta rövid, előre s hátrafelé egyenlően keskenyedett, alapjánál kissé harántan összeszorult, oldalai közepén kerekítettek s dudorkával ellátottak; felülete kissé domborodott, sűrűn és finomul pontozott s három szennysárga sávval diszitett. Paizsa kerekített és szennysárga molyhos szőrözettel fedett. Röptyüi setétkékek, a torjnál szélesebbek és több mint háromszor hosszabbak, vállszögleteik kissé kiállóak s emelkedettek, ezek mögött az oldalak párhuzamosak és végeik közösen kerekítettek; felületök kissé laposan domborodott, a vállszögleteken belül hosszában némileg benyomott, meglehetősen durván s redösen pontozott, de a pontozat hátrafelé lassankint gyengülő. Alul fekete, hamvas-fekete pelyhedző szőrökkel; melle finomul redösen-pontozott; hasa és lábai harántan karczoltak. A kocsák ízei tövüknél fehéres, végeiken pedig fekete pelyhes-szőrökkel borítottak. — Hossza 11 $\frac{m}{m}$.

Hazája Kis-Ázsia.

2. PHYTOECIA ARMENIACA.

Nigra, brevis, latiuscula, dense cinereo-pubescens; pronoto rufo, margine antico anguste, postico late nigro-cinctis, punctis quatuor transverse positae lineaque ante scutellum elevata nigris, nitidis; elytris flavido-rufis, nigro-holosericeo maculatis et punctatis; tibiis rufis apice nigris. (♀)

Long. 11. lat 4 $\frac{m}{m}$.

Caput nigrum, rugoso-punctatum, cinereo-pubesces; fronte parum convexa, inter antennis macula parva nitida, linea divisa notata; antennis nigris, supra cinereo-, subtus cano-pubescentibus, articulis tertio et quarto aequilongis, supra obscure brunescens. Pronotum breve, lateribus medio rotundatis, basi parum constrictum, rugoso-punctatum, rufum, margine antico anguste, basali in medio latius nigro, disco modice transversim convexo, punctis quatuor transverse positis lineaque brevi ante basim nigris, nitidis ornato, puncta duo intermedia paulo majuscula sunt et callosa, lateralia vero plana et cum fascia marginis postici, oblique ascendente, nexa. Scutellum rotundatum, cinereo pubescens. Elytra pronoto multo latiora, humeris callose prominulis, infra hos mox angustata, dein usque ad infra medium suparallela, hinc vero ad apicem leniter angustata; apice oblique truncato; in dorso subplana, sat dense, basi fortius, postice subtilius punctata et pubescentia subtili cana tecta, flavido-rufa, maculis et punctis nigroholosericeis ornata, et quidem: ad basim maculis duabus obliquis subreniformibus, infra has duabus paulo majoribus etiam obliquis conicis, ante apicem duabus transversis utrinque abbreviatis, in disco punctis aliquot congregatis, in latere 3—4 longitudinaliter dislocatis et in deflexione elytrorum post humeros puncto majusculo. Subtus nigra, subtiliter punctulata et dense cinereo-pubesces. Femoribus tarsisque nigris, cinereo-pubescentibus; tibiis rufis, apice et posticis etiam basi nigris.

Eximia haec species in Armenia ad Diarbekir olim ab ALBERTO KINDERMANN detecta est.

Feje fekete, redősen pontozott, finom hamvas szőrökkel borított, homloka kevésé domborodott, a csápok közt kis, fényes hosszvonalkával átszelt, folttal jelölt; csápjai feketék, felül hamvas-, alul fehérszürke pelyhes szőrőséggel, a harmadik és negyedik íz egyenlő hosszúságúak s felül homályosbarnásak. Az előtorj rövid, kerekített oldalakkal, alapjánál kissé összeszorult, redősen-pontozott, rótszinű, előszéle vékonyan, alapja közepén szélesebben feketével szegélyezett, korongja kevésé harántan domborodott, négy harántan fekvő fekete, fényes petytyel, két középső petty valamivel nagyobb és emelkedett, az oldalvástiak pedig laposak s az alapszélén levő fekete szalag által, mely ferdén fölfelé szélesbedik, érintetnek. A paizs kerekített s hamvas-pelyhesszörű. A röptyük a torjnál sokkal szélesebbek, vállszögleteik pittyedten kiállók, ezek mögött az oldalak tüstént keskenyednek, azután közepükön túlig majdnem párhuzamosak, innét pedig bütüjük felé lassúdan keskenyedettek, a bütü ferdén metszett, korongjuk laposdad, meglehetősen sűrűn, alapjuk alatt erősebben, hátul gyöngébben pontozottak, finom, fehér-szürke pelyhedző szőrökkel borítottak, sárgás-rótszinűek s bársonyfekete foltokkal és pettyekkel díszítettek; jelesen: alapjukon két ferde, majdnem veseidomú folt, ezek alatt két valamivel nagyobb, szintén ferdén helyezett kúpidomú, végeik előtt két haránt, mindkét felén rövidített,

korongjukon néhány összecsoportosodott petty, oldalaikon 3—4 hosszában helyezett s a vállszögletek mögött a röptyúk lehajlásán egy nagyobb petty van. Alul fekete, finomul pontozott és sűrű, hamvas szőrözettel fedett. Czombjai és kocsái feketék, hamvas szőröcsékkal, a lábszárak pedig rötznűek, hegyeik s a hátsóknak töve feketék. — Hossza 11- széles $4 \frac{m}{m}$.

E szép fajt Örmény országban, Diarbekir vidékén, KINDERMANN ALBERT fedezte föl.

SYNOPSIS SPECIERUM SUBGENERIS ANOPHTHALMUS,
HUCUSQUE IN HUNGARIA DETECTARUM,

a JOANNE FRIVALDSZKY.

A) Pronotum et elytra glabra.

a) Caput magnum, latitudine pronoti, hujus lateribus ad angulos posticos non sinuatis, elytrorum lateribus vix rotundato — ampliatis, subparallelis.

Long. 7—8 $\frac{m}{m}$.

A. Redtenbacheri Friv.¹

aa) Caput pronoto plus — minusve angustius, hujus lateribus ad angulos posticos sinuatis, elytrorum lateribus evidentius rotundato — ampliatis.

b) Caput pronoto parum angustius, hujus lateribus postice leviter sinuatis, ad angulos anticos, productos vero latius marginatis.

Long. 6 $\frac{m}{m}$.

A. paroecus.

bb) Caput pronoto magis angustius, hujus lateribus postice latius et profundius sinuatis, antice vero tenue marginatis.

c) Elytris basi utrinque leviter impressis et in lateribus distincte puncto — striatis.

Long. $4\frac{1}{2}$ —5 $\frac{m}{m}$.

A. Milleri Friv.²

cc) Elytris basi non impressis, lateribus sublaevibus.

Long 5 $\frac{m}{m}$.

A. Merklii Friv.³

AA) Pronotum et elytra breviter pilosula.

Long. 3 $\frac{m}{m}$.

*A. (Bielzi) Seidl.*⁴
*(pilosellus) Mill.*⁵

¹ Verhandlung. des zoolog. — botan. Vereins in Wien. VII. 1857. pag 44.

² Wiener entom. Monatschrift. VI. 1862. p. 327.

³ Természetrázi Füzetek. I. 4. füzet. 1877. pr. 246.

⁴ Verhandl. und Mitth. des siebenb. Vereins. XVIII. 1867. pag. 45.

⁵ Verhandl. der k. k. zoolog. — botan. Gesellschaft in Wien. XVIII. 1868. pag 11.